

Очување матерњег језика од суштинског значаја за очување идентитета народа

Поводом Међународног дана матерњег језика Министарство културе и информисања и Цолор Медиа Цоммуникационс организовали су панел трибину под називом „Језик као хранитељ народа – значај очувања и неговања матерњег језика“.

Сваког 21. фебруара, од 1999. године чланице УНЕСЦО обележавају Међународни дан матерњег језика. Генерална скупштина Уједињених нација признала је резолуцијом овај празник у спомен погинулим студентима који су 21. фебруара 1952. године убијени у Даки у Источном Пакистану, данас Бангладешу, јер су протестовали због тога што њихов матерњи језик није проглашен за званични.

На отварању панела Дејан Масликовић испред Министарства за културу и информисање навео је да је очување матерњег језика суштинска ствар за очување идентитета једне заједнице. Посебно је истакао да је ћирилица препозната као једна од главних идентитета српског народа и као таква завређује велику пажњу и напор свих грађана Србије да буде очувана.

“У Србији је тренутно у употреби и 13 језика националних мањина на којима око 60.000 ученика похађа наставу. То је показатељ развијености и демократичности нашег друштва. Међутим, не можемо се похвалити да је тако и у земљама у окружењу и да смо задовољни правима које српска национална мањина има”.

Масликовић је додао да Министарство културе улаже велике напоре у покретање иницијативе да се измени Закон о службеној употреби језика и писма.

Председник Одбора за стандардизацију српског језика Срето Танасић изјавио је на панелу да је српски језик данас угрожен, што је директно сразмерно небризи државе о статусу српског језика као националног језика.

“Српски језик у Уставу јесте наведен као службени језик у Републици Србији, али ништа након тога није урађено да он буде национални језик. Петнаест година након усвајања Устава немамо Закон о српском језику и писму у службеној употреби. Разумљиво је да ако немамо тај први темељни закон који даје оквире на којима би се све друго радило да се статус српског језика учврсти, онда он за све постаје нешто неважно”, наводи Танасић.

Професор на Филолошком факултету, Универзитет у Београду Александар Милановић навео је да ако о матерњем језику не мислимо довољно кроз институције и законе, питање је каква ће судбина службеног језика бити.

„У српском друштву постоји велико интересовање за српски језик, али једно је шта о језику мисли друштво, друго је шта мисли држава. Поводом Међународног дана матерњег језика јако сам забринут за однос Републике Србије као државе према матерњем језику, не само према њему него и према свим језицима на територији Републике Србије. Уколико о матерњем језику већинског становништва не мислимо довољно кроз институције и законе, питање је каква ће судбина службеног језика бити. Важећи Закон о службеној употреби језика и писма је донесен давно и данас је потпуно анахроничан“, навео је Милановић.

“Српска држава је кроз историју, водила рачуна о службеној употреби српског језика и о томе су одлучивале највеће интелектуалне величине које је српски народ имао, попут Стојана Новаковића. Данас није проблем у томе да ми немамо одређене интелектуалне величине, већ да држава неће да их чује”.

Милановић је додао и то да се не зна шта је законски оквир који одређује шта је службено писмо и који су делокрузи деловања службеног писма. Односно да се не зна шта у Републици Србији мора бити написано ћирилицом, а шта не. Истакавши да је постојећи закон веома флексибилан и недоречен.

О томе да су библиотеке основ културе у Србији и да по својој функцији чувају нашу културну, писану баштину говорила је директорка Библиотеке града Београда Јасмина Нинков.

“Књига је основ идентитета, као и сам језик. Читајући и развијајући писменост, не само да чувате језик него обогаћујете саму нацију. Фундаментална улога библиотека у борби за језик и за писменост је рад са децом. Без доброг познавања матерњег језика, нећете познавати ни друге језике”, навела је Нинков.

Заменик управника Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић“ Адам Софронијевић је навео да данас постоје работи који у великој мери одређују наше животе, ако ти работи не говоре ћирилицу, није довољно да нашу децу научимо ћирилицу.

“Они ће знати ћирилицу, али ако им се нуде садржаји од стране робота који представу немају шта је ћирилица онда ми нисмо урадили наш посао. Зато с поносом говорим о дигиталној збирци Универзитетске библиотеке, то је највећа регионална претражива збирка, 600.000 страница на ћириличном писму српском језику коју работи разумеју”, истакао је Софронијевић.

Историчар Дејан Ристић ја навео да је било периода када се о нашем матерњем језику водило много више рачуна, него што се то води данас, али постоје и периоди када су српски језик и ћирилица били забрањивани, нпр. у период аустроугарске окупације Краљевине Србије од јесени 1915. до позног лета 1918. године.

“Упркос свим напорима Министарства културе и информисања, проблем је пре свега у мањку свести. Док с једне стране поштујемо своје међународне обавезе када су у питању афирмација и заштита језика националних мањина, с друге стране показујемо низак степен свести о значају очувања сопственог језика и писма. Када то кажем пре свега мислим на нас појединце, чиниоце овог друштва, па тек затим саму државу”, навео је Ристић.

Значај матерњег језика и мултилингвизма је важан у данашње време. Језик представља симбол заједнице, симбол припадности и личног идентитета.